

SPRÁVA

Správa o stave ochrany práce a o činnosti orgánov štátnej správy v
oblasti inšpekcie práce za rok 2022

Číslo úlohy : 401

Správu vypracoval : Ing. Peter Klec – inšpektor práce

Správu predkladá: PhDr. Lýdia Peti Šusterová, vedúca oddelenia pracovnoprávných vzťahov

Správu schválila: Ing. Alena Hudáková – hlavná inšpektorka práce

Rozdeľovník: 1 x Národný inšpektorát práce Košice
1 x Inšpektorát práce Prešov

1. Úvod

Správa o stave ochrany práce a o činnosti orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce za rok 2022 je vypracovaná na základe úlohy č.401 vyplývajúcej z Plánu hlavných úloh sústavy inšpekcie práce na rok 2023. Táto správa je vypracovaná v zmysle stanovenej osnovy a na základe podkladov a výstupov z informačného systému ochrany práce (ďalej len „ISOP“).

Cieľom tejto správy je na základe zaznamenaných výsledkov inšpektorátu práce v jednotlivých oblastiach dozoru zhodnotiť dosiahnuté výsledky a tým aj stav ochrany práce v Prešovskom kraji za rok 2022.

Činnosti inšpekcie práce v prvom štvrtroku 2022 bola rovnako ako v celom roku 2021 ovplyvnená prijatými preventívnymi opatreniami a obmedzeniami z dôvodu šírenia koronavírusu spôsobujúceho infekčné ochorenie COVID-19. Ochorením COVID-19 bol ovplyvnený hlavne sektor služieb, ale aj priemysel, ktorý zaznamenával spomalenie a niektoré firmy aj pozastavenie výroby na určitý čas z dôvodu chýbajúcich dodávok materiálu a potrebných montážnych komponentov alebo ich súčastí.

2. Orgány inšpekcie práce

Príslušnými orgánmi v oblasti inšpekcie práce sú Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Národný inšpektorát práce a inšpektoráty práce.

Vykonávanie inšpekcie práce na území Prešovského samosprávneho kraja zabezpečuje Inšpektorát práce Prešov (ďalej len „IP Prešov“), na čele ktorého stojí riaditeľ inšpektorátu práce. Inšpektoráty práce priamo riadi a kontroluje Národný inšpektorát práce Košice (ďalej len „NIP“).

Kompetenčným zákonom inšpekcie práce v Slovenskej republike je zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č.125/2006 Z. z.“).

3. Úlohy, ciele a priority orgánov inšpekcie práce v roku 2022

Hlavnou úlohou inšpekcie práce bolo vykonávanie dozoru nad dodržiavaním právnych predpisov upravujúcich najmä právne predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej len „BOZP“), pracovnoprávne predpisy, právne predpisy upravujúce zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. V nadväznosti na výkon dozoru je inšpekcia následne oprávnená vyvodzovať zodpovednosť za porušovanie predpisov v oblasti dozoru, rovnako aj v oblasti neplnenia záväzkov vyplývajúcich z uzatvorených kolektívnych zmlúv. Súčasťou inšpekcie práce bolo aj poskytovanie bezplatného poradenstva zamestnávateľom

a zamestnancom, a to v rozsahu základných rád a odborných informácii o spôsoboch ako najúčinnjšie dodržiavať právne predpisy podliehajúcich dozoru orgánov inšpekcie práce.

Konkrétne ciele v oblasti inšpekcie práce boli v roku 2022 dané Plánom hlavných úloh sústavy inšpekcie práce na rok 2022. Tento plán hlavných úloh určoval konkrétne plánované celoslovenské úlohy a zamerania výkonu dozoru v rámci inšpekcie práce v roku 2022, pričom tieto úlohy boli podrobnejšie rozpracované v konkrétnych obsahových zameraniach. Úlohy vyplývajúce z Plánu hlavných úloh sústavy inšpekcie práce na rok 2022 boli dopĺňané v priebehu roku o mimoriadne úlohy na základe požiadaviek Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a rozhodnutí Národného inšpektorátu práce.

V roku 2022 sa inšpektorát práce zamerával všeobecne na plnenie povinností zamestnávateľských subjektov v oblasti BOZP, najmä s ohľadom na výskyt závažných pracovných úrazov a s primárnym zameraním na mikropodniky, malé a stredné podniky, kde bolo predpokladané vyššie riziko nesystematického prístupu k riešeniu problematiky BOZP. V roku 2022 sa inšpektorát práce zamerával vo vyššej miere aj na kontrolu dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov na zaistenie BOZP na staveniskách a iných pracoviskách v oblasti stavebníctva. V prípade plnenia požiadaviek na zaistenie BOZP boli predmetom výkonu inšpekcie práce aj všetky podniky zaradené do kategórie B a podniky zaradené do kategórie A podľa zákona č.128/2015 Z. z. v súlade s Plánom kontrol na rok 2022 schváleným Ministerstvom životného prostredia SR, a to v rámci koordinovaných kontrol s inšpektorátom životného prostredia - odborom inšpekcie ochrany vôd.

V oblasti sociálnej legislatívy v doprave inšpektorát práce sa zamerával na preverovanie dodržiavanie pracovných podmienok vodičmi pri kontrolách na pozemných komunikáciách a zamestnávateľmi pri výkone inšpekcie práce na ich pracoviskách podľa zákona č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona č.462/2007 Z. z.“), nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 o harmonizácii niektorých právnych predpisov v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Rady (EHS) č. 3821/85 a (ES) č. 2135/98 a zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 3820/85 (ďalej len „nariadenia EPaR (ES) č.561/2006“) a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 165/2014 o tachografoch v cestnej doprave, ktorým sa ruší nariadenie Rady (EHS) č. 3821/85 o záznamovom zariadení v cestnej doprave a mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 o harmonizácii niektorých právnych predpisov v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy (ďalej „nariadenie EPaR (EU) č. 165/2014“), kontroly v oblasti sociálnej legislatívy v doprave v letných mesiacoch (jún, júl a august 2021) boli zameriavané aj na záznamové a diaľkové (medzištátne) autobusy slovenských ako aj zahraničných dopravcov.

V oblasti pracovnoprávných vzťahov sa inšpektorát práce v roku 2022 zamerával všeobecne na plnenie povinností zamestnávateľských subjektov v rizikových odvetviach najmä s ohľadom na výskyt anonymných oznámení a rovnako s primárnym zameraním na mikropodniky, malé

a stredné podniky, kde bolo predpokladané vyššie riziko nesystematického prístupu k riešeniu problematiky týkajúcej sa najmä vzniku, zmeny a skončenia pracovnoprávných vzťahov, mzdových podmienok a pracovných podmienok zamestnancov vrátane pracovných podmienok žien, mladistvých, domáckych zamestnancov, osôb so zdravotným postihnutím a osôb, ktoré nedovršili 15 rokov veku.

Osobitne boli sledované, pripravované a realizované previerky zamerané na kontrolu dodržiavania zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania s cieľom odhalenia prípadov, kedy zamestnávateľia využívali na plnenie svojich úloh a na zabezpečenie svojich potrieb závislú prácu fyzických osôb v rozpore s ustanoveniami zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona č.82/2005 Z. z.“) a s cieľom zamedzenia pokračovania alebo ďalšieho vykonávania správneho deliktu nelegálneho zamestnávania.

4. Prehľad kontrolovaných subjektov

Údaje týkajúce sa kontrolovaných subjektov podľa ich právnej formy a počtu zamestnancov sú uvedené v tabuľke č. 1 samostatnej prílohy.

Inšpektorát práce Prešov v roku 2022 vykonal inšpekciu práce spolu v 2.352 subjektoch, čo je o 179 subjektov menej (mierny pokles o 7 %) ako v minulom roku 2021 (2.531 subjektov) a o 293 subjektov viac (nárast o 14,2 %) v porovnaní s rokom 2020 (2.059 subjektov).

V členení podľa právnej formy bolo najviac kontrol vykonaných v spoločnostiach s ručením obmedzeným (973 subjektov), čo predstavuje 41,37 % podiel z celkového počtu skontrolovaných subjektov v roku 2022, výrazný nárast a druhý najvyšší podiel v počte skontrolovaných subjektov podľa právnej formy sme zaznamenali v počte skontrolovaných zahraničných osôb (617 subjektov), čo predstavuje 26,23 % podiel z celkového počtu skontrolovaných subjektov v roku 2022, u podnikateľov - fyzických osôb zapísaných a nezapísaných v obchodnom registri (473 subjektov), čo predstavuje 20,11 % podiel z celkového počtu skontrolovaných subjektov v roku 2022, a v akciových spoločnostiach (104 subjektov), čo predstavuje 4,42 % podiel z celkového počtu skontrolovaných subjektov v roku 2022.

Z hľadiska rozdelenia subjektov podľa počtu zamestnancov bolo najviac kontrolovaných subjektov s počtom zamestnancov do 9 (1.356 subjektov), čo predstavuje 57,65 % podiel z celkového počtu skontrolovaných subjektov v roku 2022. Ďalších 496 subjektov predstavovali malé podniky s počtom zamestnancov od 10 do 49, čo bol 21,09 % podiel z celkového počtu skontrolovaných subjektov v roku 2022. Pri výbere kontrolovaných subjektov boli zohľadňované hlavne priority inšpekcie práce.

Zdrojom informácií o počtoch kontrolovaných subjektov v roku 2022 bol ISOP.

5. Zistenia dozorného orgánu v kontrolovaných subjektoch

Inšpektorát práce Prešov zaznamenával do roku 2018 medziročný pokles v počte zistených nedostatkov, a to až na 1.838 nedostatkov. Počet zistených nedostatkov na úrovni zhruba 1.800 nedostatkov bol zaznamenaný aj v kalendárnom roku 2020, ktorý bol najviac ovplyvnený opatreniami COVID-19, v rokoch 2019, 2021 a 2022 počet zistených nedostatkov osciluje okolo hodnoty 2.500 nedostatkov ročne.

Tabuľka prehľadu počtu zistených nedostatkov za obdobie rokov 2016 – 2022

Kalendárny rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet nedostatkov	228	2177	183	239	18	2519	248
	2		8	7	69		3

V roku 2022 bolo zistených 2.483 nedostatkov, čo predstavuje mierny pokles počtu zistených nedostatkov o 36 zistených nedostatkov (1,43 %) oproti počtu zistených nedostatkov z predchádzajúceho roku 2021, kedy bolo zistených 2519 nedostatkov, a nárast o 614 zistených nedostatkov (32,85 %), oproti počtu zistených nedostatkov z roku 2020, kedy bolo zistených 1.869 nedostatkov.

Podrobnejšie údaje o počtoch zistených nedostatkov v jednotlivých oblastiach dozoru podľa objektovej skladby a SK NACE sú uvedené v prílohe tejto správy v tabuľkách č. 3 a 4 samostatnej prílohy.

V tabuľkách č.3 a 4 samostatnej prílohy je zároveň uvedené aj porovnanie zistených nedostatkov podľa jednotlivých objektov a podľa SK NACE v porovnaní s predchádzajúcim rokom 2021.

Podľa objektovej skladby bolo najviac nedostatkov v počte 1.211 zistených v oblasti pracovnoprávných a mzdových predpisov, v tejto oblasti sme zaznamenali medziročný nárast počtu zistených nedostatkov v porovnaní s rokom 2021 o 124 zistených nedostatkov (nárast o 11,41 %). Druhú najpočetnejšiu skupinu tvorili zistené nedostatky v oblasti ustanovených pracovných podmienok v celkovom počte 502 zistených nedostatkov, v danom prípade sa jednalo o zistené nedostatky v oblasti sociálnej legislatívy v doprave pri cestných kontrolách a kontrolách v dopravných podnikoch. V oblasti BOZP najviac nedostatkov, a to spolu 268 nedostatkov bolo zistených kontrolou stavu prevádzkových budov a kontrolou stavu objektov pracovísk a 234 nedostatkov bolo zistených kontrolou stavu VTZ. Ďalších 118 nedostatkov bolo zistených v riadení BOZP.

Z prehľadu porušení predpisov (nedostatkov) podľa objektovej skladby bolo v roku 2022 zaznamenaných viac zistených nedostatkov oproti roku 2021 hlavne v skupinách objektov dozoru 0400 – organizácia práce, 0800 – ostatné stroje a zariadenia, 1000 – činnosti a 0900 –

špeciálne stroje a zariadenia. Naopak menej zistených nedostatkov oproti roku 2021 sme v roku 2022 zaznamenali v skupinách objektov dozoru 1300 – trhový dohľad, 0500 – pracovné prostredie, 0300 – riadenie BOZP a 0700 – VTZ.

V členení podľa SK NACE bolo najviac nedostatkov v odvetví dopravy a skladovania v počte 545 zistených nedostatkov (podiel k počtu všetkých zistených nedostatkov v roku 2022 predstavuje 21,95 %), v odvetví administratívnych a podporných služieb v počte 348 zistených nedostatkov (podiel k počtu všetkých zistených nedostatkov v roku 2022 predstavuje 14,02 %), v odvetví priemyselnej výroby v počte 323 zistených nedostatkov (podiel k počtu všetkých zistených nedostatkov v roku 2022 predstavuje 13,01 %), v odvetví stavebníctva v počte 272 zistených nedostatkov (podiel k počtu všetkých zistených nedostatkov v roku 2022 predstavuje 10,95 %).

Z prehľadu porušení predpisov (nedostatkov) podľa odvetví SK NACE bolo v roku 2022 zaznamenaných viac zistených nedostatkov oproti roku 2021 hlavne v odvetví dozoru N – administratívne a podporné služby a Q – zdravotníctvo a sociálna pomoc. Naopak menej zistených nedostatkov oproti roku 2021 sme v roku 2022 zaznamenali v odvetví dozoru K – finančné a poisťovacie služby, D– dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu.

Dozor v oblasti BOZP

V oblasti BOZP (položky s kódmi 0200 až 1999, v tabuľke č. 3 samostatnej prílohy) bolo v roku 2022 zistených 772 nedostatkov, t.j. 31,09 % podiel z celkového počtu zistených nedostatkov v roku 2022.

ISOP v roku 2022 zaznamenal vyšší počet nedostatkov v skupine objektov dozoru 0600 – prevádzkové budovy a objekty, a to v celkovom počte 268 zistených nedostatkov (34,72 % podiel z celkového počtu zistených nedostatkov v oblasti BOZP v roku 2022). Celkom 234 nedostatkov bolo zistených v súvislosti s prevádzkou a technickým stavom vyhradených technických zariadení (ďalej len VTZ). Uvedený počet predstavuje 30,31 % podiel počtu zistených nedostatkov v skupine objektov dozoru 0700 - VTZ v porovnaní s počtom všetkých zistených nedostatkov v oblasti BOZP v roku 2022. V oblasti kontroly stavu VTZ sme v roku 2022 napriek tomu zaznamenali nižší počet zistených nedostatkov oproti roku 2021 o 85 nedostatkov (pokles o 26,65 %).

Celkom 199 zistených nedostatkov bolo vyhodnotených ako závažné nedostatky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Najviac zistených nedostatkov v oblasti BOZP bol v roku 2022 zistený v skupine objektov dozoru 0600 - prevádzkové budovy a objekty. Fyzická kontrola stavu prevádzkových budov o objektov pracovísk sa javí ako efektívna. V oblasti prevádzkových budov a objektov sa najviac nedostatkov vyskytovalo v chýbajúcom bezpečnostnom značení v týchto budovách pracovísk a v chýbajúcom bezpečnostnom značení komunikácii kontrolovaných objektov. Druhú najpočetnejšiu skupinu zistených nedostatkov tvoril stav skladových priestorov a stav objektov

výrobného a nevýrobného charakteru. Celkom 31 nedostatkov sme v roku 2022 zaznamenali nevyhovujúcim stavom objektov kotolní, prípade objektov peších komunikácií to bolo 8 nedostatkov.

Nedostatky v oblasti VTZ sa týkali hlavne nesplnenia povinností prevádzkovateľov VTZ v oblasti preventívnej činnosti a rovnako aj v samotnom technickom stave VTZ. Najviac zistených nedostatkov v roku 2022 v oblasti preventívnych činností bolo zistených na VTZ elektrických - 79 nedostatkov), na VTZ tlakových bolo v oblasti preventívnych činností zistených 29 nedostatkov, na VTZ plynových 14 nedostatkov a na VTZ zdvíhacích bolo zistených 17 nedostatkov. Preventívne činnosti na VTZ súviseli s overovaním bezpečnosti uvedených zariadení úradnými skúškami a odbornými prehliadkami a odbornými skúškami v predpísaných lehotách a odstraňovaním nedostatkov zistených odbornými prehliadkami na týchto VTZ.

Najviac zistených nedostatkov v roku 2022 v oblasti technického stavu VTZ bolo zistených na VTZ elektrických – 42 nedostatkov, VTZ plynových - 19 nedostatkov, na VZT tlakových bolo v oblasti technického stavu zistených 17 nedostatkov a na VTZ zdvíhacích v prípade ich technického stavu zistené 3 nedostatky.

V oblasti skupiny objektov dozoru 0300 - riadenie BOZP bolo zistených 118 nedostatkov, čo predstavuje 15,28 % podiel počtu zistených nedostatkov v tejto skupine objektov v porovnaní s počtom všetkých zistených nedostatkov v oblasti BOZP v roku 2022. V oblasti riadenia BOZP zamestnávateľa nevenovali požadovanú pozornosť vedeniu evidencie a technickej dokumentácie objektov a zariadení okrem VTZ (21 zistených nedostatkov), identifikácii rizík a hodnoteniu nebezpečenstiev pre všetky činnosti a druhy prác vykonávaných zamestnancami (16 nedostatkov). Vyšší počet nedostatkov bol zistený aj v nevykonávaní oboznamovania zamestnancov s nebezpečenstvami a ohrozeniami na pracoviskách a s predpismi na zaistenie BOZP (19 nedostatkov) a v nevykonávaní kontrolnej činnosti zo strany zamestnávateľa (11 nedostatkov).

Vyšší počet zistených nedostatkov v oblasti BOZP bol ISOP zaznamenaný aj v skupine objektov dozoru 0200 - OOPP (41 zistených nedostatkov) a v skupine objektov dozoru 1000 – činnosti (24 zistených nedostatkov).

Trhový dohľad

V oblasti trhového dohľadu (položky s kódmi 1300 až 1399 v tabuľke č. 3 samostatnej prílohy), bolo v roku 2022 zistených celkom 22 nedostatkov, čo predstavuje 0,89 % podiel z celkového počtu všetkých zistených nedostatkov za rok 2022.

Oproti roku 2021 (53 nedostatkov) sme v roku 2022 zaznamenali pokles v počte zistených nedostatkov v oblasti trhového dohľadu o 31 nedostatkov (pokles o 41,51 %).

Celkom 4 zistené nedostatky boli vyhodnotené ako závažné nedostatky v oblasti trhového dohľadu.

V oblasti trhového dohľadu boli zistené nedostatky hlavne pri uplatňovaní požiadaviek na zaistenie BOZP pri povoľovaní a kolaudácii stavieb a ich zmien, ktoré zamestnávateľ a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, bude používať na plnenie svojich úloh.

Najviac nedostatkov súviselo s chýbajúcim vyhlásením o zhode na elektrické zariadenia (10 zistených nedostatkov) a na tlakové zariadenia, prepravné TZ a jednoduché tlakové nádoby (4 zistené nedostatky).

Dozor v oblasti pracovnoprávných vzťahov

V oblasti PPV (položka s kódom 1200 až 1299, okrem 1210 – nelegálne zamestnávanie v tabuľke č. 3 samostatnej prílohy) bolo v roku 2022 zistených 1.071 nedostatkov (1.071 zistených nedostatkov v oblasti PPV, 140 zistených nedostatkov v oblasti NZ, spolu 1.211 zistených nedostatkov), čo predstavuje 43,13 % podiel z celkového počtu zistených nedostatkov za rok 2022. Oproti roku 2021 (1.014 zistených nedostatkov v oblasti PPV, 73 zistených nedostatkov v oblasti NZ, spolu 1.087 zistených nedostatkov) sme zaznamenali mierny nárast počtu zistených nedostatkov v oblasti pracovnoprávných vzťahov o 57 nedostatkov (nárast o 5,62 %). Celkom 406 zistených nedostatkov bolo vyhodnotených ako závažné nedostatky v oblasti pracovnoprávných vzťahov.

V roku 2022 bol zistený jeden nedostatok spočívajúci v zistení porušenia záväzkov vyplývajúcich z uzatvorených a platných kolektívnych zmlúv.

Najvyšší počet 420 nedostatkov (39,22 % podiel počtu zistených nedostatkov v porovnaní s počtom všetkých zistených nedostatkov v oblasti PPV v roku 2022) bol zistený v súvislosti s neposkytovaním mzdy alebo jej časti, neposkytovaním jednotlivých zložiek mzdy a nevyplatením náhrady mzdy. V súvislosti s neposkytovaním mzdy za vykonanú prácu boli v oblasti pracovnoprávných vzťahov zistené porušenia najmä v súvislosti s neposkytovaním mzdy vo výške minimálneho mzdového nároku, nevyplácanie mzdy alebo jej časti vo výplatných termínoch alebo termínoch splatnosti mzdy, samotné nevyplatenie mzdy a nevydávanie dokladov o zúčtovanej mzde a jej jednotlivých zložkách.

Celkom 209 nedostatkov (19,51 % podiel počtu zistených nedostatkov v porovnaní s počtom všetkých zistených nedostatkov v oblasti PPV v roku 2022) bolo zistených v súvislosti s neplnením povinností zamestnávateľa pri vzniku pracovného pomeru. K zisteným nedostatkom súvisiacim so vznikom pracovného pomeru patrili nedostatky týkajúce sa nedohodnutia podstatných náležitostí pracovnej zmluvy, ktorou najčastejšie bola stručná charakteristika dohodnutého druhu práce a miesta výkonu práce. V prípade, ak priamo v pracovnej zmluve neboli dohodnuté aj ďalšie pracovné podmienky podľa ustanovenia § 43 ods.2 zákona č.311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (ďalej len Zákonníka práce), zamestnávateľ v rozpore s ustanovenia § 44 ods.1 Zákonníka práce nevydal zamestnancovi do

jedného mesiaca od vzniku pracovného pomeru písomné oznámenie o týchto ďalších pracovných podmienkach.

V počte nad 50 zistených nedostatkov v kalendárnom roku 2022 bolo zistené v oblasti pracovného času, najmä v súvislosti s porušením povinnosti viesť evidenciu pracovného času v súlade s ustanovením § 99 Zákonníka práce (102 zistených nedostatkov) a oblasti dodržiavania povinnosti zo strany zamestnávateľských subjektov pri uzatváraní dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, najmä v súvislosti s písomným nedohodnutím všetkých náležitostí dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru a ich uzatváraní v rozpore s ustanovením § 223 ods.1 Zákonníka práce.

Dozor v oblasti nelegálneho zamestnávania

ISOP zaznamenal v roku 2022 celkom 1548 výkonov v dozorovanej oblasti dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania na pracoviskách 1.410 kontrolovaných subjektov. V prípade rozdielu 138 výkonov viac oproti počtu kontrolovaných subjektov je potrebné poznamenať, že inšpekcia práce v roku 2022 bola vykonaná opakovane u viacerých zamestnávateľov (rovnaké IČO), pričom sa mohlo jednať o tie isté, alebo aj o rozdielne prevádzky v územnej pôsobnosti Inšpektorátu práce Prešov a v rámci mimoriadnych úloh oddelenia pracovnoprávných vzťahov aj mimo územnej pôsobnosti Inšpektorátu práce Prešov.

Pri výkone inšpekcie práce v roku 2022 bolo zistené porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania v prípade 140 fyzických osôb v 60 zamestnávateľských a podnikateľských subjektoch. Z toho v prípade 49 fyzických osôb bol zistený uzatvorený pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy alebo dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, ale zamestnávateľský subjekt si nespĺnil povinnosť podľa osobitného predpisu voči Sociálnej poisťovni včas alebo vôbec prihlásiť fyzickú osobu do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia. V prípade 91 fyzických osôb nebol zo strany zamestnávateľa alebo fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom uzatvorený žiadny pracovnoprávny vzťah pri výkone závislej práce. V roku 2022 nebolo zo strany Inšpektorátu práce Prešov zistené porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania v prípade výkonu práce štátneho príslušníka tretej krajiny, kde by neboli splnené podmienky na jeho zamestnanie podľa osobitných predpisov (výkon práce bez povolenia na zamestnanie alebo nelegálny pobyt na našom území za účelom zamestnania).

Všetky zistené nedostatky v oblasti porušenia zákazu nelegálneho zamestnávania boli inšpektorátom práce kvalifikované ako závažné nedostatky.

Z celkového počtu 140 nelegálne zamestnávaných fyzických osôb bolo v roku 2022 nelegálne zamestnávaných 102 mužov a 36 žien, štátnych príslušníkov Slovenskej republiky, 2 fyzické osoby boli cudzinci, ale nie štátni príslušníci tretích krajín (jedna fyzická osoba bola štátnej príslušnosti Poľskej republiky a jedná fyzická osoba bola štátnej príslušnosti Českej republiky).

V roku 2022 sa celkom 5 odvetví ekonomických činnosti výraznou mierou podieľalo na počte kontrolovaných subjektov, v ktorých bolo zistené porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania. Výrazne to boli zamestnávateľské subjekty v odvetví stavebníctva (17 subjektov), ďalej to boli odvetvia veľkoobchodu a maloobchodu (9 subjektov), odvetvia ubytovacích a stravovacích služieb a priemyselnej výroby (po 8 subjektov) a odvetvie administratívnych a podporných služieb (6 subjektov). Celkom počet subjektov, v ktorých bolo zistené porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania z týchto odvetví ekonomických činností podieľali na nelegálnom zamestnávaní v kraji v rozsahu 80 %. Tento percentuálny podiel jasne naznačuje, ktoré sú rizikové odvetvia ekonomickej činnosti v oblasti porušovania zákazu nelegálneho zamestnávania a do ktorých je potrebné zamerať výkonové kapacity inšpekcie práce v rámci nevynútených výkonov, respektíve v rámci preventívnej činnosti v oblasti dozoru nad dodržiavaním zákazu nelegálneho zamestnávania.

Dozor v oblasti sociálnej legislatívy v doprave

Podľa požiadaviek EÚ bolo potrebné v roku 2022 v zmysle § 29 ods. 2 písm. b) a c) zákona č. 462/2007 Z. z. vykonať v SR celkom 252.000 kontrol pracovných dní vodičov na pracoviskách a pozemných komunikáciách. Na Inšpektorát práce Prešov pripadlo aj v roku 2022 skontrolovať 31.500 pracovných dní (zo záznamových listov, elektronických záznamov z kariet vodičov resp. tlačových výstupov pri digitálnych záznamových zariadeniach). Z tohto počtu bolo potrebné skontrolovať minimálne 30 % pracovných dní na pozemných komunikáciách – čo predstavuje počet 9.450 pracovných dní a minimálne 50 % pracovných dní na pracoviskách – čo predstavuje počet 15.750 pracovných dní. Zvyšných 20 % pracovných dní (6.300 pracovných dní) podľa uváženia a momentálnych možností na pozemných komunikáciách alebo na pracoviskách.

V roku 2022 bolo skontrolovaných 912 vodičov a 16.161 pracovných dní vodičov pri počte 99 kontrol na pozemných komunikáciách.

V roku 2022 bolo skontrolovaných 354 vodičov a 16.965 pracovných dní vodičov pri 41 kontrolách v priestoroch dopravných podnikov.

Inšpektorát práce Prešov v roku 2022 splnil celkový ročný plán v počte skontrolovaných pracovných dní vodičov (31.500 pracovných dní vodičov) na 105,16 %, keď v roku 2022 skontroloval 32.747 pracovných dní vodičov. V rámci kontrol na pozemných komunikáciách inšpektorát práce skontroloval spolu 16.161 pracovných dní vodičov, čo predstavuje 49,35 % z celkového skontrolovaného počtu pracovných dní vodičov za rok 2022 a 51,30 % zo stanoveného a plánovaného počtu kontrolovaných pracovných dní vodičov. V rámci kontrol v dopravných podnikoch inšpektorát práce skontrolovaných spolu 16.965 pracovných dní vodičov, čo predstavuje 51,81 % z celkového skontrolovaného počtu pracovných dní vodičov za rok 2022 a 53,86 % zo stanoveného a plánovaného počtu pracovných dní vodičov.

Za kalendárny rok 2022 pri cestných kontrolách na pozemných komunikáciách bolo zistených 364 porušení a pri kontrolách vykonaných v dopravných podnikoch bolo zistených 599 porušení všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti sociálnej legislatívy v doprave.

Z celkového počtu 963 zistených porušení v oblasti sociálnej legislatívy v doprave najviac porušení v počte 320 (33,23 %) bolo zistených v súvislosti s nedodržaním prestávky počas jazdy alebo jazdy bez prestávky a celkom 319 porušení v oblasti sociálnej legislatívy v doprave (33,12 %) pripadalo na nedodržanie denného odpočinku. Tieto dve porušenia sú zisťované pravidelne a predstavujú približne 60 až 70 % z celkového počtu zistených porušení všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti sociálnej legislatívy v doprave.

Pri výkone inšpekcie práce v dopravných podnikoch, inšpektori práce zistili jedno porušenie nelegálneho zamestnávania, taktiež neuzatvorenie pracovnej zmluvy ale dohody o vykonaní práce medzi zamestnaným vodičom a zamestnávateľom (dopravcom).

V hodnotenom období roku 2022 počas cestných kontrol bola zistená jazda bez vlozenej karty vodiča alebo jazda na cudziu kartu vodiča iba v jednom prípade. K tomuto najzávažnejšiemu porušeniu ešte musíme pripočítať jedno porušenie, ktoré sa týkalo neuzatvorenia pracovnej zmluvy so zamestnancom v doprave (uzatvorená dohoda o vykonaní práce).

V hodnotenom období roku 2022 počas kontrol v dopravných podnikoch v troch prípadoch bolo zistené neuschovávanie a nepredloženie záznamových listov a digitálnych údajov z vozidlových jednotiek a kariet kontrolovaných vodičov v priebehu výkonu inšpekcie práce a taktiež v troch prípadoch zlá organizácia práce zamestnávateľa voči kontrolovaným vodičom. V dôsledku zlej organizácie práce, nemali vodiči vytvorené podmienky, za ktorých by mohli dodržiavať povolené denné časy riadenia motorového vozidla, predpísané prestávky, denné a týždenné doby odpočinku. V pätnástich prípadoch bola zistená manipulácia so záznamovým zariadením, resp. jazda bez vlozenej karty vodiča alebo jazda na cudziu kartu vodiča. Aj v týchto prípadoch sa jednalo o najzávažnejšie porušenia za ktoré boli dopravné podniky sankcionované.

Informácie o kontrolách pracovných dní vodičov za rok 2022 sú uvádzané z informačného systému TAGRA.

6. Nápravné a sankčné opatrenia orgánov inšpekcie práce

Na základe výsledkov inšpekcie práce a podľa závažností zistených nedostatkov inšpektori práce navrhovali technické a organizačné opatrenia, ale predovšetkým nariaďovali odstránenie zistených nedostatkov v určených termínoch.

Ak by to vyžadovala naliehavosť situácie, môže inšpektor práce vydať zákaz podľa ustanovení § 12 ods. 2 písm. d), e) a f) zákona č.125/2006 Z. z. a nariadenie podľa ustanovení § 12 ods. 2 písm. c) a g) zákona č.125/2006 Z. z. V roku 2022 inšpektormi práce Inšpektorátu

práce Prešov boli písomným rozhodnutím vydané 2 zákazy, a to v jednom prípade zákaz prevádzky VTZ zdvíhacích a v jednom prípade zákaz prevádzky VTZ elektrických.

V roku 2022 inšpektori práce odhalili 140 nedostatkov týkajúcich sa porušenia zákazu nelegálneho zamestnávania v 60 zamestnávateľských a podnikateľských subjektoch.

Zároveň v roku 2022 bolo zistených ďalších 698 závažných nedostatkov bez vydania zákazu.

V tabuľke č. 6 samostatnej prílohy k tejto správe je uvedený prehľad vydaných rozhodnutí o zákaze, vrátane počtu právoplatne vydaných rozhodnutí za zistené prípady práce bez právneho titulu (nelegálneho zamestnávania).

V roku 2022 Inšpektorát práce Prešov uložil v správnom konaní 194 právoplatných pokút za porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti dozoru inšpektorátu práce v celkovej výške 432.600,- €. Na základe údajov o právoplatne uložených pokutách bolo v roku 2022 právoplatne uložených o 88 pokút menej oproti roku 2021, rovnako aj výška právoplatne uložených pokút bola nižšia o 46.650,- € oproti predchádzajúcemu roku 2021.

Z celkového počtu 191 uložených a právoplatných pokút v roku 2022 bolo 191 pokút uložených zamestnávateľským a podnikateľským subjektom, a to v celkovej výške 430.600,- € a 3 pokuty boli právoplatne uložené jednotlivcom – fyzickým osobám, a to v celkovej výške 2.000,- €.

Pri rozdelení právoplatne uložených pokút podľa druhu činnosti, pri ktorej bola pokuta uložená, bolo zamestnávateľským a podnikateľským subjektom uložených najviac pokút v počte 94 pri plánovaných previerkach na rok 2022 (v tabuľke č.5 pod označením previerky stavu BOZP), 57 právoplatne uložených pokút bolo pri šetrení podnetov fyzických a právnických osôb. Čo sa týka výšky právoplatne uložených pokút, v rámci plánovaných previerok na rok 2022 boli uložené pokuty vo výške 216.300,- €, v rámci šetrenia podnetov boli uložené pokuty vo výške 177.400,- €.

Podľa zamerania na druh výkonov v oblasti dozoru inšpekcie práce bolo zamestnávateľským a podnikateľským subjektom v roku 2022 najviac právoplatne uložených pokút v počte 98 za porušenie predpisov upravujúcich pracovnoprávne vzťahy. Celkom 50 bolo právoplatne uložených pokút za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania, 29 pokút bolo právoplatne uložených pokút za porušenie právnych predpisov na zaistenie BOZP a 14 pokút bolo právoplatne uložených za porušenie sociálnej legislatívy v doprave. Čo sa však týka výšky právoplatne uložených pokút, celková suma právoplatne uložených pokút za porušovanie pracovnoprávnych predpisov bola spolu vo výške 104.500,-€, za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania boli uložené pokuty v celkovej výške 233.700,-€, za porušenie právnych predpisov na zaistenie BOZP boli uložené pokuty v celkovej výške 58.500,-€ a za porušenie právnych predpisov v oblasti sociálnej legislatívy v doprave boli uložené pokuty v celkovej výške 33.900,-€.

V roku 2022 jednotlivcom uložil inšpektorát práce spolu 3 pokuty v celkovej výške 2.000,- €. Vo všetkých prípadoch boli pokuty právoplatne uložené vodičom za závažné porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti sociálnej legislatívy v doprave.

V roku 2022 bolo uložených aj 52 blokových pokút v celkovej výške 5.480,- €. Blokované pokuty boli ukladané vodičom za porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti sociálnej legislatívy v doprave. V rámci cestných kontrol na pozemných komunikáciách bolo uložených 38 blokových pokút vo výške 2.730,- €, v rámci kontrol v dopravných podnikoch bolo uložených 14 blokových pokút vo výške 2.750,- €.

V tabuľke č. 5 samostatnej prílohy k tejto správe je uvedený prehľad právoplatne uložených pokút v roku 2022 vrátane medziročného porovnania s rokom 2021 s rozdelením uložených a právoplatných pokút podľa druhu činnosti, pri ktorej bola pokuta uložená (previerky stavu BOZP, mimoriadne previerky, šetrenie podnetov, následné previerky, vyšetrovanie udalostí) a s rozdelením podľa druhu realizovaných výkonov (kontrola BOZP, trhový dohľad, kontrola PPV, kontrola NZ, kontrola SLvD).

V období roku 2022 nebolo inšpektorátom práce odobraté žiadne oprávnenie, osvedčenie alebo preukaz na vykonávanie činnosti podľa osobitných predpisov.

7. Stav a vývoj pracovných úrazov a chorôb z povolania

V roku 2022 bolo Inšpektorátu práce Prešov nahlásených 8 závažných pracovných úrazov s následkom smrti (ďalej len SPÚ), čo predstavuje oproti roku 2021 nárast o 6 prípadov (pokles SPÚ o 50%). Z hľadiska vývoja úrazovosti sa počet SPÚ za posledných päť rokov (obdobie 2018 až 2022) jedná sa o najvyšší počet SPÚ od roku 2018.

Zdroje sú prvou základnou skupinou úrazových znakov. Za zdroj úrazu sa považuje predmet, látka, alebo energia, prípadne človek, prírodný živel, ktorý svojím náhlym vonkajším pôsobením privodil úraz zamestnanca priamo alebo nepriamo tým, že pri jeho činnosti, prípadne pri náhodnom styku s ním, bol bezprostredným podnetom vzniku pracovného úrazu.

Zdrojom 4 SPÚ v roku 2022 boli dopravné prostriedky. K SPÚ došlo v prípade rušňovodiča – traťového strojníka, ktorý vykonával pridelenú prácu v priechodnom priereze traťovej koľaje, kde ho zachytil prechádzajúci vlak a poškodenému spôsobil závažný pracovný úraz s následkom smrti, zdrojom SPÚ v tomto prípade boli železničné dopravné prostriedky.

V druhom prípade zdrojom SPÚ boli motorové cestné dopravné prostriedky. Poškodený pri odbočovaní z miestnej komunikácie poľnohospodárskym traktorom s prívěsom do areálu objektu zachytil prívěsom betónové oplotenie a bránu objektu, pričom v dôsledku tohto zachytenia a následného nárazu traktora do stromu, došlo k prevráteniu traktora a privaleniu poškodeného.

V treťom prípade, u ktorého zdrojom SPÚ boli dopravné prostriedky, sa jednalo o dopravnú

nehodu na ceste I/18 s následkom smrti a poškodený vykonával kontrolu ciest.

SPÚ dopravným prostriedkom bol spôsobený aj vodičovi, ktorého zachytilo iné nákladné vozidlo pri odjazde z areálu veľkoskladu.

Zdrojom 2 SPÚ v roku 2022 boli pracovné stroje. Poškodený po oprave nakladača UNC 060 (v zadnej časti nakladača kvapkal olej), chcel vyskúšať stroj, postavil sa medzi lyžicu a kabínu nakladača, pričom došlo k pritlačeniu hlavy poškodeného lyžicou o vrch kabíny nakladača. V druhom prípade rovnako pri oprave nakladača KRAMER, došlo k zasiahnutiu hlavy zamestnanca lyžicou stroja, keď poškodený stál medzi kolesom a lyžicou stroja a z nezistených príčin sa nahol do priestoru medzi rameno a lyžicu nakladača.

Zdrojom 2 SPÚ v roku 2022 boli pracovné priestory a ostatné zvýšené pracoviska ako zdroje pádov osôb. V jednom prípade poškodený kontroloval prečo zateká strecha haly a prepadol cez stropný drevený podhl'ad z výšky cca 6,5m na betónovú podlahu haly. V druhom prípade poškodený spadol zo strechy objektu a utrpel poranenie hlavy, na následku ktorého zomrel.

Príčinou vzniku SPÚ v 4 prípadoch bolo používanie nebezpečných postupov alebo spôsobov práce, vrátane konania proti príkazu, zákazu a pokynom a zotrvávanie v ohrozenom priestore.

V štyroch prípadoch nebolo ku dňu 19.1.2023 vyšetrenie príčin vzniku SPÚ ukončené.

Ťažká ujma na zdraví je vážna porucha zdravia alebo vážne ochorenie, a to: zmrzačenie, strata alebo podstatné zníženie pracovnej spôsobilosti, ochromenie údu, strata alebo podstatné oslabenie funkcie zmyslového ústrojenstva, poškodenie dôležitého orgánu, zohyzdenie, vyvolanie potratu alebo usmrtenie plodu, alebo mučivé útrapy. V roku 2022 boli Inšpektorátu práce Prešov nahlásené 3 závažné pracovné úrazy s ťažkou ujmom na zdraví (ďalej len „PÚ s ŤUZ“), čo predstavuje oproti roku 2021 pokles o 9 PÚ s ŤUZ.

- zdrojom pracovného úrazu PÚ s ŤUZ boli stroje - hnacie, pomocné, obrábacie a pracovné (okružné, rámové a iné píly na drevo). K pracovnému úrazu zamestnanca došlo, keď poškodený prerezával dosku po dĺžke na kotúčovej pile a na dorezanie dosky chcel použiť drevený prípravok. Keď chcel oprieť prípravok o dosku, tak ju minul a prípravkom prekĺzol popri doske, ľavou rukou urobil nekoordinovaný pohyb smerom ku kotúču, čím došlo k dotyku prstov ľavej ruky s kotúčom píly.
- zdrojom pracovného úrazu PÚ s ŤUZ boli pracovné, prípadne cestné dopravné priestory ako zdroje pádov osôb - vnútropodnikové pracoviská (komunikačné priestory) akejkoľvek úrovne – pády zamestnancov na rovine. K pracovnému úrazu došlo, keď poškodená kráčala zo skladu do haly po vnútropodnikovej asfaltovej komunikácii, pričom sa jej šmykla ľavá noha, spadla na zem a utrpela zlomeninu ramennej kosti.
- zdrojom pracovného úrazu PÚ s ŤUZ boli aj ručne ovládané stroje a prístroje. Poškodený chcel naložiť kosačku do kufra zákazníkovo auta rukoväťou dovnútra. Pri vkladaní kosačky sa pritlačilo ovládacie lanko brzdy motora o vrchnú časť kufra a ďalšou manipuláciou došlo k náhodnému dotyku kľúčika štartovania a nôž kosačky sa uviedol do pohybu. Poškodenému, ktorý držal kosačku za spodnú časť rámu bubna, otáčajúci nôž poranil prsty ľavej ruky.

Príčinou vzniku PÚ s ŤUZ v jednom prípade bolo chýbajúce ochranné zariadenie, za ktoré nesie zodpovednosť zamestnávateľ, ktorý nezabezpečil namontovanie ochranného krytu pílového kotúča, následkom čoho poškodený utrpel PÚ s ŤUZ.

Príčina vzniku PÚ s ŤUZ, ku ktorému došlo pádom zamestnanca na rovine, spočívala v nedostatkoch osobných predpokladov na riadny pracovný výkon – okamžitý psychofyziologický stav.

V jednom prípade sa zatiaľ jedná o nezistenú príčinu vzniku PÚ s ŤUZ. Dôvodom je neukončené vyšetrovanie príčin vzniku PÚ s ŤUZ.

V roku 2022 bolo zo strany zamestnávateľských subjektov do termínu spracovania tohto rozboru (19.01.2023) zaslaných Inšpektorátu práce Prešov celkom 985 záznamov o registrovaných pracovných úrazoch (ďalej len „RPÚ“), čo predstavuje nárast o 81 RPÚ prípadov oproti roku 2021.

Najpočetnejšou skupinou zdrojov RPÚ v roku 2022 s počtom 314 pracovných úrazov predstavovali činnosti spojené s manipuláciou s bremenami, materiálom, predmetmi (31,88 % podiel k celkovému počtu RPÚ v roku 2022). Ďalšiu skupinu zdrojov RPÚ v roku 2022 predstavovali činnosti v pracovných, prípadne cestných dopravných priestoroch, ktoré boli zdrojmi pádov osôb, a to až 291 RPÚ, čo predstavuje 29,5% podiel z celkového počtu RPÚ v roku 2022. S počtom nad 100 RPÚ v roku 2022 boli zdrojmi pracovných úrazov aj stroje - hnacie, pomocné, obrábacie a pracovné, ktoré s počtom 111 RPÚ predstavovali 11,27 % podiel z celkového počtu RPÚ v roku 2022.

V roku 2022 bol najpočetnejšou skupinou príčin vzniku 733 RPÚ nedostatok osobných predpokladov na riadny pracovný výkon (napr. chýbajúce telesné predpoklady, zmyslové nedostatky, nepriaznivé osobné vlastnosti a okamžité psychofyziologické stavy). Ďalšou početnou skupinou príčin vzniku 49 RPÚ bola príčina, za ktorú niesli zodpovednosť samotní zamestnanci tým, že používali nebezpečné pracovné postupy alebo spôsoby práce vrátane toho, že konali bez oprávnenia, proti príkazu, zákazu a pokynom, alebo zotrvali v ohrozenom priestore. Rovnako príčinou vzniku 49 RPÚ bol chybný alebo nepriaznivý stav zdroja úrazu. Príčinou vzniku 35 RPÚ bolo ohrozenie zvieratami a prírodnými živlami a príčinou vzniku 23 RPÚ bolo ohrozenie inými osobami. V 56 prípadoch neboli zo strany zamestnávateľov zistené príčiny vzniku RPÚ. Príčiny vzniku RPÚ v roku 2022, za ktoré nesie zodpovednosť zamestnávateľ, boli zistené v prípade 24 RPÚ.

Inšpektorát práce Prešov v roku 2022 vyšetroval príčiny vzniku 5 RPÚ, v troch prípadoch nie je vyšetrovanie príčin vzniku RPÚ ukončené.

V ostatných prípadoch príčiny vzniku RPÚ stanovovali sami zamestnávatelia na základe vlastného vyšetrovania príčin vzniku udalosti za pomoci svojich odborných zamestnancov alebo externých odborných zamestnancov poskytujúcich bezpečnostnotechnické služby.

Najviac pracovných úrazov bolo už tradične zaznamenaných v odvetviach priemyselnej výroby (389 RPÚ) a veľkoobchodu a maloobchodu vrátane opravy motorových vozidiel (126 RPÚ).

Inšpektorát práce Prešov bude aj naďalej zameriavať svoju činnosť v oblasti dozoru nad dodržiavaním právnych predpisov na zaistenie BOZP na odvetvia s najväčším zaznamenaným počtom pracovných úrazov.

Choroby z povolania sú nahlasované a evidenciu chorôb z povolania vedie Národný inšpektorát práce. Bezpečnostné, technické a organizačné príčiny vzniku chorôb z povolania vyšetrujú miestne príslušné regionálne úrady verejného zdravotníctva. Na vyšetrowaní bezpečnostných, technických a organizačných príčin vzniku chorôb z povolania sa inšpektoráty práce podieľajú len na základe žiadosti miestne príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva. V roku 2022 sa Inšpektorát práce Prešov nepodieľal na vyšetrowaní bezpečnostných, technických a organizačných príčin vzniku chorôb z povolania.

V roku 2022 zo strany zamestnávateľských subjektov v miestnej príslušnosti Inšpektorátu práce Prešov nebola hlásená závažná priemyselná havária a zo strany Inšpektorátu práce Prešov neboli vyšetrowané príčiny vzniku závažnej priemyselnej havárie.

8. Spolupráca orgánov inšpekcie práce

Pri výkone inšpekcie práce v roku 2022 Inšpektorát práce Prešov spolupracoval s viacerými orgánmi štátnej správy vykonávaním spoločných kontrol a vzájomnou výmenou informácií a údajov.

So špecializovanými oddeleniami Policajného zboru ako Krajským dopravným inšpektorátom bola spolupráca a realizácia spoločných kontrol vykonávaná priebežne pri výkone dozoru v oblasti sociálnej legislatívy v doprave v rámci cestných kontrol na pozemných komunikáciách.

Spolupráca s útvarmi Policajného zboru bola realizovaná aj v súvislosti s vyšetrowaním udalostí, najmä závažných pracovných úrazov s následkom smrti, ale aj závažných pracovných úrazov s ťažkou ujmom na zdraví.

Ďalšou oblasťou, v ktorej spolupracoval inšpektorát práce s jednotlivými útvarmi PZ, bola oblasť boja proti nelegálnej práci a nelegálnemu zamestnávaniu. V roku 2022 sa inšpektori práce Inšpektorátu práce Prešov zúčastnili súčinnosťných akcií pri vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania na území Prešovského samosprávneho kraja v rámci vlastných úloh ako aj mimo neho v rámci mimoriadnych úloh na základe poverenia Národného inšpektorátu práce. Súčinnosťné akcie boli vykonávané prevažne v spolupráci s Policajným zborom Slovenskej republiky, konkrétne v roku 2022 s Okresným riaditeľstvom Policajného zboru (ďalej len „OR PZ“) Prešov, OR PZ Poprad, OR PZ Humenné, kde nám poskytovali súčinnosť prevažne ich obvodné oddelenia a v neposlednom rade aj s Mestskými políciami v rôznych mestách prešovského samosprávneho kraja.

Oddelenie pracovnoprávných vzťahov v roku 2022 úzko spolupracovalo s Oddelením cudzineckej polície Policajného zboru (ďalej len „OCP PZ“) Prešov, Národnou jednotkou boja proti nelegálnej migrácii a obchodovaniu s ľuďmi PZ SR, tiež s Mobilnou jednotkou Úradu hraničnej a cudzineckej polície Policajného zboru (ďalej len „ÚHCP PZ“) Prešov. V roku 2022 evidujeme nárast počtu súčinnostných akcií s OCP PZ a ÚHCP PZ, a to z dôvodu prílevu štátnych občanov Ukrajiny, kde na ich území je vojnový stav a naša krajina ich prijala ako utečencov a po žiadosti im vydala potvrdenie o dočasnom útočisku. Vykonané súčinnostné kontroly boli zamerané aj na prevenciu a zisťovanie, či sa nejedná v prípade týchto štátnych občanov tretích krajín o vykorisťovanie a nerovnaké pracovné podmienky. Iniciátormi spoločných kontrolných akcií boli OCP PZ Prešov, ÚHCP PZ Prešov, ale aj inšpektorát práce pri vyhľadávaní nelegálneho zamestnávania predovšetkým na staveniskách a pri šetrení niektorých podnetov namietajúcich nelegálne zamestnávanie cudzincov, štátnych príslušníkov tretích krajín.

Orgány inšpekcie práce v roku 2022 spolupracovali aj so stavebnými úradmi pri uplatňovaní právnych predpisov na zaistenie BOZP pri kolaudáciách stavieb a ich zmien.

Spolupráca a spoločný výkon dozoru bol tak ako každoročne realizovaný aj s vybranými miestne príslušnými Regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva (ďalej RÚVZ).

Inšpektorát práce v roku 2022 spolupracoval aj s jednotlivými pobočkami Sociálnej poisťovne. V rámci súčinnosti žiadali pobočky Sociálnej poisťovne o vykonanie inšpekcie práce za účelom napr. určenia relevantnosti vzniku pracovnoprávných vzťahov, prípadne o preverenie trvania pracovnoprávneho vzťahu, a to v špecifických prípadoch, ktoré sa jej javili ako subvenčný podvod za účelom neoprávneného vyplatenia dávok najmä nemocenského poistenia a materského. Inšpektorát práce Prešov na požiadanie poskytoval pobočkám Sociálnej poisťovne aj údaje o výsledku vyšetrovaných pracovných úrazov.

9. Hodnotenie stavu ochrany práce v roku 2022 v Prešovskom kraji a opatrenia inšpektorátu práce ako orgánu dozoru na zlepšenie stavu

Cieľom výkonu kontrol v oblasti BOZP je potreba neustále zvyšovať úroveň BOZP na pracoviskách a zvyšovať kultúru práce zamestnancov. Kvalita pracovného života a zdravia zamestnancov v širšom kontexte prezentuje kultúrnu, spoločenskú a ekonomickú vyspelosť krajiny. Zlepšovanie BOZP možno zabezpečiť predovšetkým vykonávaním preventívnych opatrení a konkrétnych programov a opatrení zo strany zamestnávateľov, ktorými sa zlepšia pracovné podmienky a eliminujú riziká a faktory podmieňujúce vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce.

Poznatky v oblasti dozoru nad dodržiavaním právnych predpisov na zaistenie BOZP v malých a stredných zamestnávateľských subjektoch s počtom zamestnancov do 49 poukazujú na skutočnosť, že starostlivosť o BOZP sa dostáva do ich pozornosti až v prípade oznámenia začatia výkonu inšpekcie práce. Z poznatkov získaných pri vykonávaní dozoru v týchto subjektoch je preto možné vo väčšine prípadov konštatovať minimálnu a len formálnu

starostlivosť o BOZP zamestnancov a záujem o problematiku BOZP. Úroveň pracovných podmienok a starostlivosť o BOZP stále odzrkadľuje ekonomické možnosti zamestnávateľov. V prípade veľkých zamestnávateľských subjektov je starostlivosť o BOZP a zlepšovanie pracovných podmienok už samozrejmosťou.

Hodnotení stavu v kontrolovanej oblasti dodržiavania právnych predpisov na zaistenie BOZP sa vo všeobecnosti odvíja od jedného hlavného ukazovateľa, ktorým je pracovná úrazovosť v kraji v porovnaní s celoslovenskou štatistikou. V štatistike úrazovosti v kraji sme v roku 2022 dosiahli negatívne číslo, najmä čo sa jedná o závažných pracovných úrazov s následkom smrti. V tejto súvislosti je potrebné zvýšiť predovšetkým vykonávanie prevencie a inšpekciu práce v rizikových sektoroch, v ktorých najčastejšie dochádza k vzniku pracovných úrazov a závažných pracovných úrazov.

Orgány inšpekcie práce reagovali v roku 2022 na aktuálne legislatívne zmeny v oblasti pracovnoprávných vzťahov. Vysoký počet opodstatnených podnetov a zistených nedostatkov v dozorovanej oblasti pracovnoprávných vzťahov potvrdzuje, že v tejto oblasti nie je možné stav dodržiavania pracovnoprávných predpisov v kraji hodnotiť pozitívne a považovať ho za vyhovujúci. Uvedená skutočnosť je podľa nášho názoru zapríčinená dvoma podstatnými skutočnosťami. Prvou je charakter regiónu, nakoľko v prípade Prešovského kraja sa jedná o pomerne ekonomicky slabší región v porovnaní s inými regiónmi na Slovensku. Druhou skutočnosťou je pomerne nedostatočné právne povedomie dozorovaných subjektov v oblasti pracovnoprávných vzťahov a mzdových predpisov, a to napriek elektronicky dostupným informáciám a poradenstvu na webových stránkach, ale aj prostredníctvom inšpektorátu práce alebo množstva externých spoločností poskytujúcich účtovné, mzdové a právne služby.

Zmysel vykonávania previerok v oblasti pracovnoprávných vzťahov vidíme na množstve prípadov, kedy sa zistené porušenia povinností zamestnávateľských subjektov prestali opakovať po samotnom vykonaní inšpekcie práce, prípadne aj po uložení sankcie za nedodržiavanie pracovnoprávných predpisov. Kapacitné možnosti naďalej zameriavame na subjekty s nižším počtom zamestnancov alebo na subjekty zamestnávajúce zamestnancov s úväzkami niekoľko hodín mesačne a s podozrením na tzv. „poddeklarovanú prácu“, rovnako na zamestnávateľov s vyšším počtom zamestnancov vykonávajúcich prácu na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru a nie v pracovnom pomere.

Z poznatkov z výkonu dozoru v oblasti dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania vyplýva, že typickými subjektmi pre výskyt nelegálneho zamestnávania sú živnostníci a malé podniky pôsobiace v stavebníctve, maloobchode, v priemyselnej výrobe, hoteloch a reštauráciách a v službách. Ide pritom najmä o príležitostnú prácu, prácu na pár dní pri realizácii určitej zákazky, prácu na tzv. skúšku pred rozhodnutím zamestnávateľa o založení pracovnoprávneho vzťahu, prípadne sezónnu prácu, ktorú vykonávajú najmä fyzické osoby s nižšou kvalifikáciou. Dotknuté zamestnávateľské skupiny sa tak stávajú vysoko rizikovými faktormi z hľadiska nelegálneho zamestnávania.

Výskyt nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania ostáva naďalej pretrvávajúcim problémom, na ktorý má vplyv viacero faktorov, a to najmä ekonomických a sociálnych. V roku

2022 sa prejavili pri výskyte nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania aj ďalšie faktory, ktoré doposiaľ neboli, a tým sú ceny energií v gastro sektore a iných podnikateľských sektoroch z dôvodu vojnového stavu na Ukrajine.

Výkon kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania vykonávaný inšpektormi práce v roku 2022 pokračoval v zaužívaných pravidlách a postupoch z minulých období, kde je výkon kontroly nelegálneho zamestnávania v rámci celoslovenskej úlohy metodicky a systémovo zvládnutý na dobrej úrovni pokiaľ kontrola prebieha u domácich zamestnávateľov a kontrolovanými osobami sú občania Slovenskej republiky. Predpokladáme, že tak ako v 2022, sa bude klásť väčší dôraz na kontrolu dodržiavania zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania v prípade cudzincov, štátnych príslušníkov tretích krajín, ale aj dokazovania nelegálnej práce u SZČO na základe obchodných zmlúv. Tieto kontroly boli vykonávané prevažne inšpektormi práce oddelení pracovnoprávných vzťahov.

V prípade kontroly nelegálneho zamestnávania s tzv. „cudzím prvkom“ by zefektívneniu výkonu kontroly dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania prispelo zavedenie pracovných preukazov, pracovných knížiek alebo iných dokladov vydaných úradom práce oprávňujúcich na výkon práce v prípade cudzincov, štátnych príslušníkov tretích krajín. Uvedené legislatívne opatrenie by umožnilo hneď na mieste (na kontrolovanom pracovisku v čase výkonu inšpekcie práce) okamžite vyhodnotiť legálnosť zamestnávania cudzinca, štátneho príslušníka tretej krajiny. Vyriešil by sa tým časovo zdĺhavý a náročný systém a spôsob kontroly dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania cudzincov, štátnych príslušníkov tretích krajín, a to najmä v súvislosti s identifikáciou vyslania a s identifikáciou možných iných výnimiek, ktorých je pri zamestnávaní cudzincov, štátnych príslušníkov tretích krajín, nespočetné množstvo.

Pri hodnotení stavu v kontrolovanej oblasti dodržiavania právnych predpisov v oblasti sociálnej legislatívy v doprave, najmä vychádzajúc z počtu zistených porušení v tejto oblasti, je v tejto oblasti výkonu dozoru možné konštatovať porovnateľný stav za obdobie posledných 5 rokov. Výsledky kontrol v oblasti sociálnej legislatívy v doprave potvrdzujú opodstatnenosť a potrebu kontrolnej činnosti v tejto oblasti. Vyplýva to predovšetkým z potreby zvyšovať bezpečnosť na cestách a zvyšovať kultúru práce vodičov najmä v medzinárodnej kamiónovej doprave. Je potrebné si však uvedomiť, že bezpečnosť je jednou z najdôležitejších cieľov pri preprave tovarov a osôb. Snahou Inšpektorátu práce Prešov bolo prispieť maximálnou možnou mierou na naplnenie tohto cieľa.

Nadalej zostáva pravidlom, že najviac priestupkov v oblasti sociálnej legislatívy v doprave sa dopúšťajú vodiči firiem, ktorí vykonávajú iba vnútroštátnu dopravu, hlavne pri rozvoze potravín, pečiva, drogerie a pod., v prípade vodičov medzinárodnej nákladnej dopravy sú zisťované porušenia predpisov v oblasti sociálnej legislatívy v doprave pri ich návrate na Slovensko. Pri vyhodnocovaní ich aktivít mimo územia Slovenska, nie sú zistené skoro žiadne porušenia predpisov v oblasti sociálnej legislatívy v doprave. Je to z toho dôvodu, že v zahraničí sú za tieto porušenia predpisov v oblasti sociálnej legislatívy v doprave ukladané omnoho vyššie pokuty, než to umožňujú naše právne normy.

Je potrebné legislatívne doriešiť pri kontrolách na pozemných komunikáciách vymáhanie uložených pokút v prípade, ak vodič nezaplatí blokovú pokutu uloženú počas kontroly na pozemnej komunikácii (jedná sa hlavne o zahraničných vodičov). Inšpektor práce nemá právo zadržať vodičovi doklady potrebné k vedeniu motorového vozidla, doklady od vozidla a vystaviť doklad o ich zadržaní. Vymáhanie pokút navrhujeme riešiť opätovným návrhom na zmenu zákona č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času zamestnancov v doprave tak, aby inšpektor práce mal právo v prípade nezaplatenia pokuty na mieste počas kontroly na pozemných komunikáciách zadržať vodičovi doklady potrebné k vedeniu motorového vozidla a doklady od vozidla až do času, kedy vodič uloženú pokutu neuhradí.

S pozdravom

Ing. Alena Hudáková
hlavná inšpektorka práce

TEXTOVÁ PRÍLOHA

10.1 Personálne údaje

10.1.1 Prehľad počtu zamestnancov Inšpektorátu práce Prešov, počtu žien, počtu inšpektorov práce vrátane vedúcich zamestnancov – fyzický stav zamestnancov k 31.12.2022 je uvedený v nasledujúcich tabuľkách:

2022	Počet zamestnancov	Počet žien	Počet inšpektorov práce	Počet žien inšpektoriiek práce
IP Prešov	50	24	34	12

2022	Počet vedúcich zamestnancov	Počet žien vedúcich	Počet vedúcich inšpektorom práce	Počet žien vedúcich inšpektorom práce
IP Prešov	5	4	3	2

10.1.2 Prehľad vekovej štruktúry zamestnancov a inšpektorov práce – fyzický stav k 31.12.2022

2022	do 30 rokov	od 31 do 40 rokov	od 41 do 50 rokov	od 51 do 60 rokov	nad 60 rokov	SPOLU
IP Prešov zamestnanci	3	15	11	12	9	50
inšpektori práce	2	7	8	8	9	34
vedúci zamestnanci	0	3	1	1	0	5
ostatní zamestnanci	1	8	3	4	0	16

Personálne opatrenia v roku 2022

V roku 2022 bol skončený štátnozamestnanecký pomer s dvoma zamestnancami v stálej štátnej službe, rovnako dvaja zamestnanci boli prijatí do stálej štátnej služby. Na prehĺbenie

starostlivosti o dieťa poskytol Inšpektorát práce Prešov jednému zamestnancovi - mužovi, ktorý o to požiadal, rodičovskú dovolenku v priebehu roku 2022 v rozsahu 4 mesiacov.

V roku 2022 bol skončený pracovný pomer v prípade štyroch zamestnancov vo výkone práce vo verejnom záujme, do výkonu práce vo verejnom záujme boli prijatí traja noví zamestnanci. Jedna zamestnankyňa vo výkone práce vo verejnom záujme nastúpila v priebehu roku 2022 na materskú dovolenku, ktorá trvala 14 týždňov.

V roku 2022 dvaja inšpektori práce dovŕšia vek 65 rokov, po dosiahnutí ktorého je možné skončiť štátnozamestnanecký pomer na základe zákona o štátnej službe.

10.2 Výkony

V roku 2022 bolo bez poradenskej činnosti zrealizovaných celkom 4.268 výkonov v jednotlivých oblastiach inšpekcie práce.

V porovnaní s rokmi 2021 až 2018 sme v počte výkonov zaznamenali nárast len v porovnaní s rokom 2020, a to v tomto rozsahu:

- 91,98 % v porovnaní s rokom 2021, kedy bolo zrealizovaných 4640 výkonov,
- 101,93 % v porovnaní s rokom 2020, kedy bolo zrealizovaných 4187 výkonov,
- 55,73 % v porovnaní s rokom 2019, kedy bolo zrealizovaných 7659 výkonov,
- 58,40 % v porovnaní s rokom 2018, kedy bolo zrealizovaných 7308 výkonov,

Bližšie informácie o počte a prehľade jednotlivých druhov výkonov je uvedený v tabuľke č.2 samostatnej prílohy k tejto správe.

Z celkového počtu výkonov bolo najviac výkonov v počte 1546 realizovaných v oblasti kontroly dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania (KNZ), čo je na úrovni 78,04 % k celkovému počtu výkonov za rok 2021 (1.981 výkonov).

Druhou najpočetnejšou skupinou v oblasti výkonov bola oblasť sociálnej legislatívy v doprave (SLvD). V tejto oblasti bolo zrealizovaných celkom 958 výkonov, čo je na úrovni 147,38 % k celkovému počtu výkonov za rok 2021 (650 výkonov).

V oblasti pracovnoprávných vzťahov (PPV), kde bolo zrealizovaných celkom 708 výkonov, čo je na úrovni 90,31 % k celkovému počtu výkonov za rok 2021 (784 výkonov).

V oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) bolo zrealizovaných celkom 676 výkonov, čo je na úrovni 82,04 % k celkovému počtu výkonov za rok 2021 (824 výkonov).

V oblasti trhového dohľadu (TD) bolo zrealizovaných celkom 380 výkonov, čo je na úrovni 88,99 % k celkovému počtu výkonov za rok 2021 (427 výkonov).

Zhodnotenie podielu prevenčnej činnosti na celkovom počte výkonov:

Oblasť BOZP	výkony (A+B)	249
	výkony (C+E+F+H+J)	427
Oblasť TD	výkony (A+B)	16
	výkony (C)	364
Oblasť PPV	výkony (A+B)	417
	výkony (E+F+H)	291
Oblasť KNZ	výkony (A+B)	1.501
	výkony (E+F+J)	45
Oblasť SLvD	výkony (A+B)	950
	výkony (E+F)	8
SPOLU	výkony	4.268

Komentár

Prevenčnú činnosť v oblasti BOZP je možné určiť podielom nevynútených výkonov (A+B) k celkovému počtu výkonov v oblasti BOZP za rok 2022. Prevenčná činnosť oblasti BOZP tak predstavovala v percentuálnom vyjadrení len 36,83 % z celkového počtu výkonov v oblasti BOZP.

V oblasti TD, až na 16 výkonov inšpekcie práce v rámci mimoriadnych úloh, boli všetky výkony realizované v súvislosti s uplatňovaním požiadaviek na zaistenie BOZP pri povoľovaní a kolaudácii stavieb a ich zmien. Prevenčná činnosť v oblasti TD tak predstavuje len 4,21 % z celkového počtu výkonov v tejto oblasti TD.

V oblasti PPV už niekoľko rokov dominujú vynútené výkony súvisiace so šetrením podnetov a oznámení fyzických a právnických osôb. V oblasti PPV predstavovala prevenčná činnosť v percentuálnom vyjadrení podielu nevynútených výkonov (A+B) k celkovému počtu výkonov v tejto oblasti PPV hodnotu 58,90 %. Väčšinu výkonov v rámci prevencie v oblasti PPV tvorili výkony realizované v rámci celoslovenských úloh.

Z pohľadu prevenčnej činnosti je možné dosiahnuté výkony pozitívne hodnotiť len v oblastiach KNZ a SLvD.

V oblasti KNZ prevenčná činnosť predstavuje až 97,09 % z celkového počtu výkonov v oblasti KNZ.

Prevenčná činnosť jasne dominuje aj v oblasti sociálnej legislatívy v doprave, a to najmä vykonávaním kontrol na pozemných komunikáciách. Podiel nevynútených výkonov k celkovým výkonom v tejto oblasti SLvD predstavuje 99,17 %.

10.3 Poradenská činnosť

Oblasť poradenskej činnosti je neoddeliteľnou súčasťou preventívnej činnosti inšpekcie práce a prispieva k zvyšovaniu právneho vedomia zamestnávateľských a podnikateľských subjektov, ale aj zamestnancov v oblastiach BOZP, pracovnoprávných vzťahov, trhového dohľadu a v oblasti sociálnej legislatívy v doprave.

V súlade so zákonom o inšpekcii práce poskytovali inšpektori práce v roku 2022 poradenstvo ako súčasť inšpekcie práce zamestnávateľom, fyzickým osobám, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľmi a zamestnancom.

Poradenská činnosť je naďalej realizovaná aj v rámci výkonov inšpekcie práce na pracoviskách zamestnávateľských subjektov pri plánovaných a mimoriadnych previerkach, v rámci uplatňovania požiadaviek na zaistenie BOZP pri kolaudáciách stavieb a ich zmien, pri šetrení podnetov a oznámení. Táto poradenská činnosť v rámci výkonov inšpekcie práce na pracoviskách zamestnávateľských subjektov nebola osobitne vykazovaná a evidovaná.

Poradenská činnosť bola v roku 2022 realizovaná aj v priestoroch služobného úradu zo strany inšpektorov, a to v 537 prípadoch. Oproti minulému roku 2021 kedy bolo poskytnuté poradenstvo v 513 prípadoch, ide o mierny nárast poradenskej činnosti o 24 výkonov.

Vypracované odpovede na žiadosti o poskytnutie poradenstva boli odosielané najmä na e-mailové adresy žiadateľov. Telefónické poradenstvo bolo zabezpečené v roku 2022 v pracovné dni utorok, stredu a vo štvrtok od 8:00 hod do 11:00 hod. a od 12:30 hod. do 14:00 hod., v oblasti pracovnoprávných vzťahov na mobilnom telefónnom čísle +421 907 918 701 a v oblasti BOZP vrátane sociálnej legislatívy v doprave na mobilnom telefónnom čísle +421 907 918 676. Telefónické žiadosti o poskytnutie poradenstva boli prijímané aj na telefónnom čísle podateľne Inšpektorátu práce Prešov +421512850020.

Písomné poradenstvo	– 494 výkonov,
Osobné poradenstvo	– 5 výkony,
Telefónické poradenstvo	– 38 výkonov.

SPOLU	537 výkonov
-------	-------------

Poradenská činnosť bola v roku 2022 požadovaná v oblasti BOZP v 57 prípadoch (499 hod.), v oblasti pracovnoprávných vzťahov v 472 prípadoch (1.252,3 hod.), v jednom prípade v oblasti dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania (2 hod.) a v 7 prípadoch v oblasti sociálnej legislatívy v doprave (21,5 hod.).

Poradenská činnosť v roku 2022 z hľadiska podielu počtu poskytnutých poradenstiev (výkonov) v jednotlivých oblastiach dozoru na celkovom počte výkonov poradenskej činnosti predstavuje:

- 10,61 % podiel oblasti BOZP pri celkovom počte 57 výkonov,
- 87,90 % podiel oblasti PPV pri celkovom počte 472 výkonov,

- 0,2 % podiel oblasti dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania pri celkovom počte 1 výkon,
- 1,3 % podiel oblasti sociálnej legislatívy v doprave pri celkovom počte 7 výkonov.

Poradenská činnosť v roku 2022 z hľadiska podielu potrebného času na poskytnutie poradenstva v jednotlivých oblastiach dozoru na celkovej sume času poradenskej činnosti predstavuje:

- 28,12 % podiel oblasti BOZP pri celkovom počte 499 hod.,
- 70,56 % podiel oblasti PPV pri celkovom počte 1.252,3 hod.,
- 0,11 % podiel oblasti dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania pri celkovom počte 2 hod.,
- 1,21 % podiel oblasti sociálnej legislatívy v doprave pri celkovom počte 21,5 hod.

10.4 Poskytovanie informácií

Inšpektorát práce Prešov sprístupňuje informácie podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“).

Inšpektorát práce Prešov zabezpečuje zverejnenie povinných informácií uvedených v § 5 zákona o slobode informácií na verejne prístupnej úradnej tabuli na 3. poschodí v sídle Inšpektorátu práce Prešov na ulici Konštantínovej 6, Prešov a na internetovej stránke <http://www.ip.gov.sk/po/>.

Inšpektorát práce Prešov zabezpečuje zverejnenie povinne zverejňovaných zmlúv podľa § 5a a § 5b zákona o slobode informácií v Centrálnom registri zmlúv a na internetovej stránke <http://www.ip.gov.sk/po/>.

V roku 2022 bolo na Inšpektorát práce Prešov podaných 40 žiadostí o sprístupnenie informácie podľa zákona o slobode informácií.

Žiadané boli najmä tieto informácie:

- 1x informácie, ktoré sa týkajú odmeňovania inšpektorov práce,
- 1x informácie ohľadom žiadosti a odpovedí vrátane potvrdení podľa § 7 ods. 3 písm. n) zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce ohľadne dotácií pre daný subjekt,
- 4x zaslanie záznamu o šetrení pracovného úrazu,
- 1x informácie o realizovaných kontrolách v konkrétnom subjekte,
- 1x informácia o uložení pokuty v konkrétnom subjekte,
- 1x informácia o uložení povinnosti konkrétnemu zamestnávateľovi poukazovať mzdu zamestnancovi počas trvania súdneho sporu pod sankciou opakovaných pokút,
- 16x žiadaný výsledný materiál z vykonanej inšpekcie práce,
- 1x informácie o počte prijatých podnetov vo veci porušenia § 73 Zákonníka práce,

1x informácie o tom, či už bolo vydané rozhodnutie o uložení pokuty,
1x informácie týkajúce sa počtu vykonaných inšpekcií práce u poskytovateľa služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti,
1x nahliadnutie do spisu,
1x informácie o prijatých opatreniach na odstránenie zistených nedostatkov a ich splnení,
1x informácie o prípadoch vybavovania a uchovávaní pracovnoprávnej dokumentácie iba elektronickou formou,
1x sprístupnenie podnetu spolu s obálkou
1x informácie, či bude na základe podnetu vykonaná inšpekcia práce,
2x informácie o spôsobe konania inšpektorátu práce vo veci nelegálneho zamestnávania,
1x zaslanie rozhodnutia o uložení pokuty, zaslanie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti alebo informácie o tom, či proti rozhodnutiu bol podaný opravný prostriedok,
1x informácie o vykonaní inšpekcie práce a zistených nedostatkoch,
1x informácie o tom, ako bol vybavený opakovaný podnet týkajúci sa nelegálneho zamestnávania a nahliadnutie do spisu
1x informácie o právnych predpisoch, usmerneniach a normách o tovaroch, ktoré je možno považovať za suveníry.

V 16 prípadoch boli sprístupnené všetky informácie podľa obsahu žiadosti.

V 20 prípadoch boli žiadateľom sprístupnené informácie len čiastočne, keď im neboli sprístupnené osobné údaje.

V jednom prípade bolo žiadateľovi rozhodnutím obmedzené sprístupnenie informácií nahliadnutím do spisu.

Žiadané informácie neboli sprístupnené v troch prípadoch.

V jednom prípade subjekt požadoval o sprístupnenie informácií na základe akého podnetu bola vykonaná inšpekcia práce, v druhom prípade subjekt požadoval sprístupnenie informácií o obsahu podnetu podaného v jeho mene spolu s obálkou a v treťom prípade sa jednalo o sprístupnenie písomnej informácie o prijatých opatreniach na odstránenie zistených nedostatkov a ich splnení, ktorými inšpektorát práce nedisponoval.

V súvislosti s vybavovaním agendy sprístupňovania informácie podľa zákona o slobode informácií v roku 2022 inšpektorát práce vydal 3 rozhodnutia o nesprístupnení informácie, 20 rozhodnutí o čiastočnom nesprístupnení informácie, jedno rozhodnutie o obmedzení sprístupnenia informácií nahliadnutím do spisu a v 16 prípadoch žiadosť o sprístupnenie informácii vybavil zaslaním odpovede.

Vo všetkých prípadoch bola dodržaná lehota na sprístupnenie informácií (najneskôr do ôsmich pracovných dní od doručenia žiadosti, doručenia postúpenej žiadosti alebo odo dňa odstránenia nedostatkov žiadosti podľa § 14 ods. 2 a ods. 3 zákona o slobode informácií).

Ani v jednom prípade nebolo podané odvolanie voči rozhodnutiu o nesprístupnení informácie, voči rozhodnutiu o čiastočnom nesprístupnení informácie alebo voči rozhodnutiu o obmedzení sprístupnenia informácií nahliadnutím do spisu.

V roku 2022 sa médiá obrátili na Inšpektorát práce Prešov spolu v 6 – tich prípadoch. Z toho v dvoch prípadoch poskytol informácie médiám hovorca Národného inšpektorátu práce. Informácie boli poskytované na základe vyžiadania médií. V počte žiadostí o poskytnutie informácií zo strany médií bol v roku 2022 zaznamenaný pokles o dva prípady oproti roku 2021, kedy boli poskytnuté informácie médiám v 8 – mich prípadoch.

Požadované informácie zo strany médií, ktoré boli následne sprostredkované verejnosti, boli zo strany Inšpektorátu práce Prešov poskytované vo forme vyjadrení a stanovísk zo strany povereného zamestnanca inšpektorátu práce, ktorým bol určený hovorca Inšpektorátu práce Prešov.

Médiá mali predovšetkým záujem o informácie týkajúce sa smrteľných pracovných úrazov.

Požadované informácie boli v 3 prípadoch poskytované televízii, v jednom prípade printovému médiu. Informácie boli poskytované e-mailom, v jednom prípade sa jednalo o kamerový záznam a v dvoch prípadoch o zvukovú nahrávku.

V roku 2022 boli pravidelne uverejňované príspevky na sociálnu sieť Facebook, konkrétne Inšpekcia práce SR. Týkali sa predovšetkým kontroly zákazu nelegálneho zamestnávania a nelegálnej práce, ale aj pozvánok na semináre resp. webináre uskutočňované zo strany Inšpektorátu práce Prešov.

V roku 2022 inšpektorát práce nevydal žiadnu tlačovú správu.

10.5 Sťažnosti a podania

Inšpektorát práce Prešov bolo v roku 2022 doručených 10 podaní označených ako sťažnosť. Ako sťažnosť Inšpektorát práce Prešov v hodnotenom období roku 2022 kvalifikoval a evidoval 2 podania. V roku 2022 inšpektorát práce vybavil spolu tri sťažnosti (2 sťažnosti evidované v roku 2022 a jedna evidovaná sťažnosť z roku 2021). Jedna sťažnosť bola vybavená odstúpením, jedna sťažnosť bola vybavená prešetrením a jedna sťažnosť bola vybavená odložením. Sťažnosť, ktorá bola vybavená prešetrením, bola vyhodnotená ako neopodstatnená. V roku 2022 neboli v súvislosti s prešetrovaním a vybavovaním sťažností zo strany inšpektorátu práce prijaté žiadne opatrenia.

V roku 2022 bolo Inšpektorátu práce Prešov doručených 742 podaní. Oproti rokom 2021 (750 podaní), 2020 (805 podaní), 2019 (818 podaní) a 2018 (781 podaní) je možné konštatovať, že počet doručených podaní mierne poklesol z počtu 800 podaní ročne na úroveň pod 750 podaní ročne.

Rozdelenie doručených podaní na jednotlivé oddelenia inšpekcie práce:

oddelenie BOZP	– 101 podaní,
oddelenie PPV	– 641 podaní

Najviac podaní je doručovaných na oddelenie PPV. Podania upozorňovali najmä na finančné poškodzovanie zamestnancov v súvislosti s neposkytovaním mzdy alebo jej časti, na nelegálne zamestnávanie, podružne aj na porušovanie povinnosti zamestnávateľa v oblasti pracovného času, dovoleniek, skončenia pracovného pomeru.

V oblasti BOZP podania najčastejšie upozorňovali na prácu bez poskytnutia pracovných prostriedkov a OOPP, na vykonávanie práce bez odbornej spôsobilosti a na nevyhovujúcu bezpečnosť strojov, zariadení a priestorov pracovísk, najmä na porušovanie BOZP na stavbách, ale napríklad aj na skutočnosť, že zamestnávateľ neregistroval pracovný úraz zamestnanca, ktorý sa mu stal v pracovnom čase na pracovisku.

Podania doručované inšpektorátu práce boli následne evidované ako podnety, ak splňali podmienky podľa ustanovenia § 150 ods.2 Zákonníka práce alebo ako oznámenia bývalých zamestnancov a ostatné oznámenia poukazujúce na porušovanie právnych predpisov v oblasti dozoru inšpektorátu práce (anonymné oznámenia a oznámenia tretích osôb).

V roku 2022 bolo doručených spolu 132 podnetov zamestnancov. Najväčšiu skupinu tvorili podania bývalých zamestnancov, ktorí sa po skončení pracovného pomeru rozhodli upozorniť na nekalé praktiky a na možné nedodržiavanie pracovnoprávných predpisov alebo právnych predpisov v oblasti BOZP na pracoviskách svojich bývalých zamestnávateľov.

Celkom 132 oznámení bolo anonymných.

Podnety boli v roku 2022 v zásade prešetrované do 60 dní odo dňa ich doručenia.

Oznámenia boli v roku 2022 v zásade prešetrované do 90 dní odo dňa ich doručenia.

Aj naďalej platí, že najkomplikovanejšia situácia je v súvislosti so šetrením podaní s tzv. cudzím prvkom, kde miesto výkonu práce zamestnanca bolo v zahraničí, v inom členskom štáte EÚ a EHP a kde sa z časti uplatňujú aj iné právne predpisy platné v iných členských štátoch EÚ ako sú pracovnoprávne predpisy upravené v právnom poriadku Slovenskej republiky.

10.6 Príprava predpisov a technická normalizácia

V roku 2022 sa Inšpektorát práce Prešov nepodieľal na príprave predpisov a technickej normalizácii.

10.7 Zahraničná spolupráca

V roku 2022 nebola zo strany Inšpektorátu práce Prešov plánovaná a ani realizovaná zahraničná služobná alebo pracovná cesta.

Rovnako v roku 2022 neboli Inšpektorátom práce Prešov organizované stretnutia, semináre alebo konferencie so zahraničnou účasťou a zamestnanci Inšpektorátu práce Prešov sa v roku 2022 nezúčastnili žiadnych organizovaných spoločných kontrolných akcií a stretnutí so zahraničnou účasťou na území Slovenskej republiky.

V roku 2022 sa dvaja zástupcovia inšpektorátu práce zúčastnili medzinárodnej konferencie so zahraničnou účasťou k problematike BOZP na území Slovenskej republiky.

10.8. Vydávanie osvedčení a preukazov Inšpektorátom práce Prešov

Dňa 01. 04. 2021 nadobudol účinnosť zákon č. 73/2021, ktorým sa menil a doplňal zákon č.125/2006 Z. z. a ktorým sa menil a doplňal zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 73/2021 Z. z.“).

V súlade s bodom 11 článku I zákona č. 73/2021 Z. z. sa v § 7 ods. 3 písm. d) zákona č.125/2006 Z. z. vypustil prvý bod, ktorý znie: Inšpektorát práce vydáva a odoberá preukaz a osvedčenie fyzickej osobe na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu. Osobitným predpisom v tomto prípade je § 16 ods. 1 písm. a) prvý bod zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na vyššie uvedené od 01. 04. 2021 došlo k odobratiu kompetencie inšpektorátom práce vydávať preukazy a osvedčenia fyzickým osobám na vykonávanie činností

- revízneho technika vyhradených technických zariadení tlakových,
- osoby na obsluhu kotla I. až V. triedy,
- osoby na opravu kotla I. až V. triedy a na opravu potrubného vedenia na rozvod nebezpečnej kvapaliny s najvyšším dovoleným tlakom nad 1 MPa,
- revízneho technika vyhradených technických zariadení zdvíhacích,
- osoby na obsluhu mobilného žeriava výložníkového typu a vežového žeriava výložníkového typu,
- osoby na obsluhu pohyblivej pracovnej plošiny na podvozku s motorovým pohonom, ktorá je určená na prevádzku na pozemných komunikáciách, a s výškou zdvihu nad 1,5 m,
- osoby na opravu osobného výťahu a nákladného výťahu s povolenou dopravou osôb,
- revízneho technika vyhradených technických zariadení plynových,
- osoby na obsluhu vyhradených technických zariadení plynových s vysokou mierou ohrozenia (skupina A) pracujúcich s nebezpečnými plynmi okrem zariadení určených na zásobovanie plynom z kovových tlakových nádob stabilných alebo z kovových tlakových nádob na dopravu plynov (tlakové stanice) a zariadení určených na rozvod plynov,
- osoby na opravu vyhradených technických zariadení plynových s vysokou mierou ohrozenia (skupina A) pracujúcich s nebezpečnými plynmi,
- revízneho technika vyhradených technických zariadení elektrických.

Preukazy a osvedčenia na vykonávanie vyššie uvedených činností od 01. 04. 2021 sú oprávnené vydávať výlučne oprávnené právnické osoby.

Inšpektráty práce budú od 01. 04. 2021 vydávať len prípadné duplikáty ním vydaných vyššie uvedených preukazov a osvedčení do 31.03.2021.

Inšpektorát práce Prešov v roku 2022 nevydal žiadne osvedčenia a preukazy fyzickým osobám na vykonávanie vyššie uvedených činností.

11. Prehľad všeobecne záväzných právnych predpisov

- zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (chemický zákon);
- zákon č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- zákon č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 351/2015 Z. z. o cezhraničnej spolupráci pri vysielaní zamestnancov na výkon prác pri poskytovaní služieb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Prílohy

- Tabuľka č.1 – Počet subjektov kontrolovaných v roku 2022,
- Tabuľka č.2 – Prehľad výkonov inšpekcie práce (činnosťná štatistika IP Prešov),
- Tabuľka č.3 – Prehľad porušení predpisov (nedostatkov) podľa objektov,
- Tabuľka č.4 – Prehľad porušení predpisov (nedostatkov) podľa SK NACE,
- Tabuľka č.5 – Právoplatné pokuty uložené organizáciám,
- Tabuľka č.6 – Prehľad rozhodnutí podľa druhu,
- Tabuľka č.7 – Rozdelenie času spotrebovaného na činnosť orgánov inšpekcie práce za rok 2022 podľa agregovaných skupín výkonov.